

Biblioteket i Älvsbyn med vår *Forskarhörna* och *Forskargrotta*.

Ett förskräckligt år

För det här året 2020, som ännu inte är till ända, finns det skäl citera drottning Elisabeths ord om ett "Annus horribilis". Först har vi Corona-pandemin som under första halvåret spred sig som en löpeld över världen. Inget har varit sig likt detta år med många sjuka och döda, även om Älvsbyns kommun klarat sig rätt bra.

Sedan kom problem med oseriös bärverksamhet i Vidsel under sommaren, vilket satte samhället och kommunen på kartan i riksmidia som Aftonbladet och Dagens Nyheter. Slutligen som ytterligare börda kom den stora branden på Polarbröd natten mellan den 23 och 24 augusti, då stora delar av tätorten stängdes under måndagen. En stor tragedi för alla anställda, företag, och samhälle!

Forskarförningens publika verksamhet upphörde i stort sett efter årsmötet den 9 mars. På grund av Corona-risken har all verksamhet gått på sparlåga, endast Byabladet har kommit ut tack vare Gun och några andra eldsjälar. I slutet av augusti har vi haft ett styrelsemöte med endast ordinarie medlemmar för att dra upp riktlinjer inför den kommande hösten. Här framkom bl a följande;

- på grund av rådande Coronaläge väntar vi med att dra igång måndagsträffar och cirkelverksamhet tills vidare.
- vi ska försöka fullfölja höstens inplanerade styrelsemöten om bara inte smittoläget förändras till det sämre.
- vidare så uppmanar vi medlemmarna att ta del av vår hemsida, där vi ska försöka förmedla eventuella nyheter.
- slutligen vill vi också slå ett slag för Byabladet och att alla medlemmar som har något att berätta bidrar med detta och hör av sig till vår redaktör.

Låt mig också avslutningsvis peka på att allt inte bara är mörker och elände, Experterna förutser massvaccinering mot Corona med början redan i januari och förhoppningsvis lättnader i restriktioner. Vad gäller bärsåsongen, som snart är över, så har den varit mycket bra med god tillgång på hjortron, blåbär och lingon. Sist men inte minst viktigt – Polarbröd kommer att resa sig ur askan!

Anders
Ordförande

Innehåll:

sidan

Ordförarens ord	1
Från red.	2
Telefonlista, styrelsen	2
Försäljning	3
Bokrecensioner.....	4
Ett tidsdokument.....	5-7
Potatisodling	8
Drömmen om Brasilien	9-15
Gamla bilder	16-17
Vad finns i Hörnan?	18

Hej mina forskarvänner.

Ja livet har verkligen blivit annorlunda och *jag* tror inte att det blir som förr igen. Först måste vi få ett vaccin som är prövat och **utan biverkningar**. Det tar tid! Vi måste vara tålmodiga och hårda ut, vara försiktiga, hålla avstånd och noga med framförallt handhygien. Vi läser och ser hur det blossar upp igen i andra länder och även i vårt land.

Lås oss hjälpas åt så inte det händer här!

Ett stort beröm till alla Älvsbybor, de som jobbat inom äldrevården och övriga vården! Även affärerna, de har ordnat med hemleveranser eller hämtningar på lastbryggor m.m. Alla måste ju ha skött det hela bra! Det har ju inte varit så många sjukdomsfall här.

Men som ordspråket säger: ”inget ont som ej har nåt gott med sej”. Många kanske har upptäckt hur mycket vi har i närheten att utforska och besöka, nya utflyktsmål. Själv har jag haft en riktigt bra sommar, passat på att rensa papper. Det återstår ännu en del. Min dagliga rundtur med rullatorn har varit ett ”måste”. Träffat vänner och bekanta i vår jättefina Lomtjärnspark. Så har jag en jättefin balkong som nyttjats otaliga timmar.

Den nya tekniken utvecklas för varje dag. De som är datakunniga har ju möjligheter att lära sig släktforskning via internet. Studieförbunden har utbildning för intresserade och här i Älvsbyn ordnar ABF cirklar. Finns det bara en par tre personer så går det att träffas på ABF första träffarna, för att sen fortsätta via it. Ni får gärna ringa mej för ytterligare information.

Vi har en hel del medlemmar som ej är användare av dator. Har ni frågor och funderingar så finns det ju telefonlista till styrelsen på denna sida. Kan inte den du ringer till hjälpa dej, så slussar den personen dej vidare. Har ni material som är lämpliga för Byabladet, skicka det till Forskarföreningen eller ring.

Ni som har ArkivDigital har väl fått och läst hur de hela tiden fyller på med uppgifter. AD skickar ut information hela tiden om programmet. I stora rubriker i Dagspressen har vi fått läsa om hur släktforskaren Peter Sjölund hjälpte polisen att spåra brottsling med hjälp av DNA-tekniken. Peter betonade också vilken stor hjälp han haft av AD.

Styrelsens sammansättning efter årsmötet år 2020:

Ordf. Anders Sandström	Tel: 070-678 89 75
Kassör. Catharina Berggren	Tel: 070-891 22 74
Skr. Birgit Lundkvist	Tel: 070-658 22 43
Ledam. Ann-Sofie Öberg	Tel: 070-274 54 90
Vice ordf. Monika Jonsson	Tel: 070-22 10 294
Ledam.. Börje Isaksson	Tel: 072 514 15 88
Ledam. Berit Ljuslinder	Tel: 070-523 67 68

Ers. Inger Torgersson	Tel: 070-634 52 53
Ers. Margaretha Johansson	Tel 073-964 45 59
Ers. Margareta Holmström	Tel 070 664 45 86
Ers. Helena Stenberg	Tel: 070-624 91 89
Ers. Inger Öhlund	Tel: 070-678 52 04
Revisor. Bo Öhlund	Tel: 070-651 66 32
Revisor ers. Tel:	

Valberedning:

Britt Norman	Tel: 073 803 77 22
Helena Stenberg	Tel: 070-624 91 89
Margaretha Johansson	Tel: 073-96 44 559

Frågor och synpunkter angående Byabladet:
Ring ordföranden Anders Tel: 070-678 89 75
eller

Gun Jonsson: Tel 070-320 77 56
mail: gunjons@telia.com

DNA-forskning måste kombineras med traditionell släktforskning. I en intervju säger Sjölund att det tog c:a 5 veckor att spåra gärningsmannen, i det aktuella fallet. Utan arkivforskning och AD hade det tagit flera år.

En tanke slår mej!

Om polisen efterfrågar mera forskningsmaterial, kanske företaget AD kan anställa mer personal för att lägga in ännu fler uppgifter.

Ha det så bra

Gun

Läs även sista sidan!

Nya ”grannskapet” i Markbygden.
Här blir aldrig livet som förr heller.....

Cirklar/kurser.

Är du intresserad av släktforskning?

Anmäl till Inger: inger.torgersson@telia.com eller Tel: 070-634 52 53

Välkommen!

Inventering av gravstenar kompletteras nu.

Gruppen fortsätter med

Skogskyrkogården. De har tillsammans lagt in över 7 300 namn på nya, gamla och skogs-kyrkogården.

Googla på gravstensinventeringen så kommer du till en sida att välja län, kommun, kyrkogård osv.

Försäljning:

Nu finns häftet "Berättelser från Vidsel med omnejd" att köpa för 100:-. Om vi ska skicka det, blir priset 140:- inkl. porto

Det är åtta Bredsel/Vidselsbor som berättat om sina liv från förr.

Beställ via: inger.torgersson@telia.com eller Tel: 070-634 52 53

Nu har vi rea på återstående böcker

(föret 300:-) [Byar i södra Älvsbyn](#)
Nu 50:- om vi ska skicka boken blir
Priset med frakt: 130 kr.

Älvsbyns Forskarförenings bok om Byar i södra Älvsbyn.

Historik över byarna Nygård, Högheden, Nydal, Bränna, Småträsk, Tvärsel, Snårbäcksliden och Kålsberg. Utgiven 2011.

Beställ via e-post: gunjons@telia.com eller Gun tel: 070-320 77 56.

Dödsannonser och Inbjudningar till Begravningsannonser

Vår senaste utgåva av kopierade Dödsannonser och Inbjudningar till begravningsannonser fram till 1970, insamlade från privatpersoner. Mappen innehåller 2849 dokument, varav ca 385 inbjudningar till begravningsannonser och resten dödsannonser på avlidna Älvsbybor. Den äldsta annonsen är från 1881. Annonserna ligger på ett USB-minne. Priset är 100 kr och för postförsändelse 130 kr inklusive porto.

Beställ via e-post obergfia@gmail.com

Nu är Nyfors-gruppens arbete klart till försäljning: "Nyfors en del av Byn". Nyhet!

Häfte/bok i A4-format på drygt 100 sidor.

Pris 150:-

Ska vi skicka, tillkommer portot.

Frakten på häftet är 50:-

Frakten på boken är 70:-

Beställ hos Börje Isaksson

Tel: 072 514 15 88

eller via e-post:

borjeisaksson@telia.com

Gamla hantverk i Älvsbybygden I och II samt Älvsby Kyrkstad

PDF-filer av tre häften om Älvsbybygden som inte finns i nytryck längre. Ursprungligen utgiven av Älvsby Hembygdsförening

samt Kyrkstadsgruppen, mellan 1996-1999.

Barberare & Herrfrisörer, Barnmorskor, Damfrisörer, Murare, Skomakare, Smeder, Sotare, Stenarbetare, Sömmerskor

Urmakare, Bagare, Båtbyggare, Glasmästare, Kopparslagare, Målare, Skräddare, Slaktare, Snickare och Vulkare.

Verksam under 1900-talet.

PDF-filer ligger på ett USB-minne.

Priset är 100 kr och för postförsändelse

130 kr inklusive porto. Beställ via e-post

monika.jonsson@telia.com eller tel: 070-22 10 294

Två bokrecensioner

Under innevarande Corona-sommar har jag haft tid att läsa en del, bl a två böcker som kan rekommenderas till den historiskt intresserade. Den ena heter ”Svälten” och är skriven av journalisten Magnus Västerbro samt utkom 2018. Den andra heter ”Finnäset” och är skriven av den därifrån bördige Björn Andersson samt utkom 2019.

Svälten

Den här boken behandlar de sista stora svältåren i Sverige 1867-68 samt dess efterdyningar 1869. Katastrofen beskrivs i ett nationellt och regionalt perspektiv, med vissa återblickar mot gångna missväxtår och gör även försök att blicka in i framtiden. Även om det förgångna förskräcker så synes författaren hysa hopp inför framtiden, d v s att svälten i världen ska gå att eliminera.

Enskilda vittnesmål, insamlade ifrån de som barn var med om katastrofen, är det som kanske mest stannar kvar efter genomläsning av boken. Allt måste dock sättas i perspektiv och med en överdödlighet på ca 4 000 år 1867, 9 000 år 1868 och 14 000 år 1869, så förbleknar dessa siffror mot vad som hände de betydligt svårare missväxtåren 1695-97. Då uppges 25 procent av Finlands befolkning ha avlidit och inget talar mot att norra Sverige inte drabbades lika hårt.

Med det sagt är jag också framme vid bokens, i mitt tycke största brist, nämligen avsaknaden av historiskt perspektiv. Inte ett ord om nyss nämnda katastrof, som var av närmast bibliska perspektiv, och inte ett ord om de närmast föregående missväxtåren på 1830-talet. Dessutom saknar boken helt illustrationer.

Trots dessa brister är boken väl värd att läsa och jag kan inte låta bli att fundera över hur vår egen bygd drabbades. I boken om Finnäset, står inte ett ord att läsa om dessa dystra år, så kanske Älvsbybygden klarade sig relativt bra. Kanske något att forska om?

Finnäset

Denna bok handlar om Finnäsets utveckling från krononybygge till ödegård, med början år 1802 då soldaten Mikael Johansson Starkman får immission (besittningsrätt) på nybygget. År 1842 förvärvar Anders Andersson från Manjärv hemmanet, vilket efter 25 frihetsår hade skattlagt.

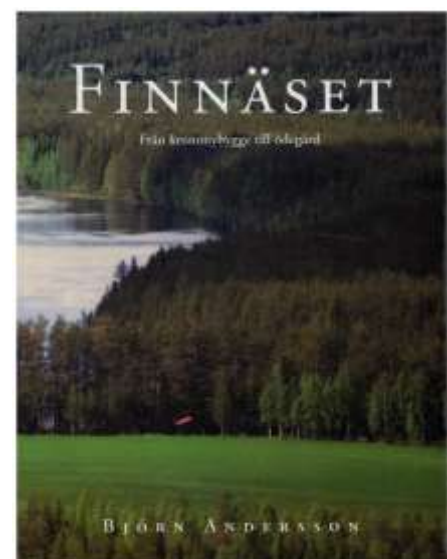
Det är med utgångspunkt från denne man som författaren skriver släktens historia fram till honom själv och hans far Harald Andersson. Vi får möte släktens medlemmar i med- och motgång och det på ett sätt som i varje fall undertecknad i vissa fall hade varit tveksam till. Det är ju så att ibland tvekar man för att sätta vissa saker på pränt och det förs endast vidare i en begränsad krets genom muntlig tradition. All heder dock till Björn Andersson som vågat ta bladet från munnen och berätta hur han har upplevt vissa händelser.

Föga visste jag om hedersmannen Harald Andersson, när jag ung och oerfaren köpte en del virke hos honom på sågen mellan Manjärv och Vidsel. Han gav både goda råd och humana priser samt var dessutom vänlig nog att byta in ett parti gipsskivor, som husfabrikanten hade försett mig med, mot hyvlad bastupanel som ännu idag pryder vårt förråd.

Att Harald uppfört såväl egen villa på Finnäsheden som egnahem och hyreshus, ja rentav själva kyrkan i Vidsel, fick jag veta först senare. Om allt detta och mycket annat som har hänt i bygden kan man läsa om i boken ”Finnäset – från krononybygge till ödegård”. Boken rekommenderas och det inte minst för dess finstämda skildring av alltings förgänglighet, från Mikael Starkmans första strävsamma år fram till flytten från Finnäset och nedläggningen av jordbruket.

Båda böckerna finns att låna på Älvsbyns bibliotek.

Anders Sandström

Ett tidsdokument

I Släktforskarnas årsbok 2011 finns en artikel av Curt Carlsson som behandlar kyrkoherde Gustaf Westerlund. Denne som var präst i Arvidsjaur 1831-46 och därefter tillträdde en tjänst som skolmästare i Gällivare för att sedan sluta sina dagar som kyrkoherde i Jokkmokk, skrev på äldre dar ned sina minnen.

Av mer allmänt intresse är hans beskrivning av de föga omtalade men svåra missväxtåren på 1830-talet, vintermarknaden i Arvidsjaur och familjens flyttning från Arvidsjaur till Gällivare vårvintern 1846. En resa som med ett par vilodagar tog hela två veckor. Låt oss därför höra vad han har att berätta om dessa saker.

1830-talets missväxtår

Enligt Gustaf Westerlund varade de svåra åren från 1829 och fram till 1838, med ett gott år 1834 där emellan, dvs hela åtta av missväxt. För prästfamiljen, som trots allt hörde till de mer bemedlade, så var det även kärva tider och han klagar att den magra lönen på 8 tunnor korn inte räckte långt för ett hushåll på nio personer. Prästfrun hade inte mycket att hushålla med och måste ibland ta furubark till brödbaket.

Om det svåra året 1832 heter det "intet korn av åkern, inga rötter, ingen potatis och liten bärgning av ängarna". Vidare sägs att landet var utblottat på allt vad matvaror hette. Man räfsade ihop alla möjliga nödrödsämnen som djur- och fiskben, furubark, sälglöv, björkbark, "ja till och med själva björken försöktes". Islandsmossa, almycke (rallarros), svinsyra, renmossa och sopp, m m, försökte man använda sig av. Jämmern var stor och nöden lät höra av sig i alla socknar i Norrland.

Vintermarknaden

Gustaf Westerlund berättar att under vintermarknaden så är prästgården överfull av gäster, mestadels samer, som har ärenden dit. De giftaslystna passar på att viga sig, de under året födda barnen ska döpas och de gamla tar reda på sina födelsedata, som de sedan regelbundet glömmar så att den arme prästen får tillbringa halva sin dag med att bläddra i kyrkoböckerna. Somliga medför presenter i form av en renskinka, en renhud och så vidare. Slutligen skriver han, säkert med en lätt överdrift, att efter marknads slut behöver prästfamiljen 14 dagar för att vädra ut och städa efter allt som dragits in i prästgården.

Kyrkoherde Gustaf Westerlund född 1801 i Härnösand och hans hustru Brita Nyström född 1807 i Kortesjärvi, Österbotten. Bilden kopia från Släktforskarnas årsbok 2011

Illustration från missväxtåren 1867-68, som även kan appliceras på de svåra missväxtåren under 1830-talet.

Vårvinterresa Arvidsjaur-Gällivare

Den 20 mars 1846 höll Gustaf Westerlund sin avskedspredikan i Arvidsjaur för att anträda en resa till Gällivare, där han skulle tillträda en tjänst som skolmästare. Med på resan var hustrun Brita Christina och sex av barnen samt drängen Pehr och pigan Stina. För att färdas vinter-vägen fram hade man förutom sina egna två hästar även skjutsbönder från Arvidsjaur med fyra hästar. Således torde hela sällskapet ha uppgått till 14 personer och 6 hästar. Ur dagboken hämtar vi följande reseberättelse;

Gällivare kyrka med besökare på vintermarknad omkr. år 1900.

- 20/3 fredag avresa från Arvidsjaur till Gråträsk
- 21/3 lördag från Gråträsk till Långträsk
- 22/3 söndag förrättades bön efter ortens sed, em till Byskeå
- 23/3 måndag från Byskeå till Sjulnäs med vila över natten
- 24/3 tisdag från Sjulnäs till Öjebyn och sedan till Piteå stad, där vi tog in hos handelsman Edin och vilade över Marie bebådelsedag samt betalade några skulder och arrangerade gossarnas skola
- 25/3 onsdag vilodag i Piteå
- 26/3 torsdag från Piteå stad till Öjebyn, där vi lastade om, sedan till Ersnäs, där skjuts-bönderna från Arvidsjaur tog avsked (sannolikt övernattade man på Ersnäs gästgiveri)
- 27/3 fredag från Ersnäs till Selet och sedan till Unbyn för nattvila
- 28/3 lördag vilodag i Unbyn
- 29/3 söndag med tre nya skjutsbönder fortsatte resan till Bredåker och sedan till Edefors, där malm från Gällivare uppläggs, här mottogs man av inspektor Malmberg med fru som visade stor gästfrihet
- 30/3 måndag från Edefors till Bredträsk och Tjåruträsk, där nattvila företogs, svårt oväder och men före från Edefors till Tjåruträsk
- 31/3 tisdag från Tjåruträsk till Annokoskj (sannolikt Anutkaski), ett uselt bruksnybygge med tvenne lapska åbor som talade finska språket, sträcka 3 mil
- 1/4 onsdag från Annokoskj till en stor by Nattavara, vars innevånare voro idel lappar i lapsk dräkt och som talade finska
- 2/4 torsdag från Nattavara till Gällivare dit man anlände om kvällen

Omkostnaderna för den 42 mil långa resan uppgick till 110 riksdaler riksgälds, förutom hö och kost för egen räkning. Den sistnämnda summan för familjen och dess tjänstefolk och hästar uppgick till 125 riksdaler banco, vilket Gustaf Westerlund lyckades få ersättning för genom konsistoriets försorg. Vi må konstatera hur besvärligt det var att resa förr i tiden och hur lång tid det tog. Sannolikt var dock en vinterresa på våren att föredra framför sommaren med dess dåligt underhållna vägar.

Vi har faktiskt en beskrivning av en nattlig vinterresa mellan Luleå och Piteå, nedtecknad av Robert Schough i ett brev till sin fästmö år 1859. D v s 13 år efter det att Westerlund och hans familj gjorde sin långa resa. Schough skriver: *Natten mellan torsdagen och fredagen ankom jag till Luleå efter en snabb och lycklig resa i det vackraste väder; på aftonen var det norrsken och ett sådant norrsken, som jag förut aldrig skådat och med bästa vilja i världen ej kan beskriva. Det sträckte sig över hela nordliga himmelen, sköt i början flammor, som sträckte sig ända upp till zenit, samt slutade med att bilda en enda kolossal båge med gröna och gula schatteringar, bakom vilka man kunde urskilja otaliga stjärnor. Å andra sidan lyste månen med en klarhet, som jag förr aldrig varseblivit. Det gjorde ett eget intryck, att under nattens tystnad, endast avbruten av bjällrornas ljud och under sådan belysning ila fram över än vidsträckta odlade fält, än tillfrusna sjöar och än genom enformig småskog.*

Gällivare med kyrkoherdebostället och den s k Lappkyrkan vid förra sekelskiftet .

Epilog

Gustaf Westerlund var född 1801 i Härnösand och avled 1866 som kyrkoherde i Jokkmokk, dit han erhöll transport 1847. Han var gift med Brita Christina Nyström, född 1807 i en prästfamilj i Österbotten och död 1883 i Jokkmokk. Enligt uppgift föddes hustrun hela 17 barn – en i sanning märklig prestation!

Anders Sandström
Torsdag den 30 juli 2020

Potatisodling

När jag var liten fick jag från släktingar i Stockholm en uppsättning accessoarer i form av ögon, öron, näsa och hatt av plast, att anbringa på en stor rund potatis. Det var ju roligt så länge det varade, men plast är ju inget beständigt material. Först många år senare fick jag med filmen ”Toy story” lära mig att figuren ifråga kallades för ”Mr Potatoe” och kom som så mycket annat på femtitalet från Amerika.

Från Amerika kom också växten potatis till Europa redan på 1500-talet, men till våra nordliga breddgrader betydligt senare. Enligt uppgift i Uno Westerlunds nyutkomna bok om Piteå kom den till orten först i mitten av 1700-talet. Ännu år 1749 hade ingen i Piteå försökt sig på denna växt för att man inte fått tag på utsäde. År 1750 åtog sig dock handlanden Jöns Häggman att från Stockholm ta hem 1 ½ tunna ”jordpäron eller potatoes”. En tunna var för konsumtion och en halv tunna skulle säljas till stadsborna som utsäde. Försöket slog dock inte väl ut och tolv år senare fick man en påminnelse från Svenska patriotiska sällskapet om att åter ta hem utsäde från huvudstaden.

Från ungefär samma tid finns uppgifter från Luleå om en borgare från staden som i Stockholm funnit ”tre nog vissnade päron”, som han efter hemkomsten ”uti källandet nedkastat”. Tyvärr kastades dessa växter bort då kålsängen skulle rensas och resultatet blev inte det väntade. Annars verkar det som om hemvändande soldater från Pommerska kriget 1757-62 medförde potatisen till norra Sverige och att man därefter kunde finna den odlad i en del av soldattorpens små täppor.

Potatisodling i Norrbotten verkar ha uppstått först drygt femtio år senare, genom landshövding P A Ekorns försorg. Denne införskaffade våren 1812 utsäde, i form av 69 säckar potatis, från överste Bergenstråhle på Gran i Öjebyn. Norrut längs kustvägen från Grans överstebo-ställe rullade hästfororna med potatisutsäde denna vår. Från Öjebyn i söder till Haparanda och vidare upp genom Tornedalen till Kurravaara, vårt lands då nordligaste nybygge, kom potatisen. Tidig kyla skadade dock skörden och det var först efter mer lyckade odlingsförsök samt upptäckten av växtens användbarhet som ersättning för spannmål vid brännvinsbränning, som potatisen kom att odlas mer allmänt. Det kom också att bli den gröda som under 1800-talet kunde mätta ett ständigt växande landsbygdsproletariat.

Exemplen på tidig potatisodling i våra bygder är få, men nybyggaren Josef Josefsson torde ha odlat potatis under 1800-talets första årtionden, om det vittnar namnet ”Päro-berget” vid han nybygge i Storfors-Åträsk. Ännu vid millennieskiftet, när jag gjorde ett besök på platsen med förre kyrkoherden i Piteå lf, Curt Carlsson, så kunde man se spåren efter denna odling på en liten kulle vid nybygget.

Slutligen så kan jag berätta att så vitt jag kan bedöma, så blir årets potatisskörd på vår torra sandhed god!

Anders Sandström

Här är upptagningen påbörjad, vä pärogräve kvar (potatisgräv). Öte Markströms i Grenträsk.

Foto Helena Stenberg

Drömmen om Brasilien
En berättelse om Petter Anton Olofsson och hans familj.
Författare Judith Holmbom.

Vi har fått ett bidrag till Byabladet från Gerd Öhman och Tore Holmbom. Tore har fått det av sin mor författaren, Judit Holmbom.

Berättelsen finns publicerad i boken om Nystrand, "Mellan Kvällsberget och Piteälven". Boken finns att köpa genom Nystrands Byaförening, Berith Sundberg, tel: 073-054 14 30.

Emigrationer har funnits så länge människor har funnits på vår jord. Många har inte utvandrat för ro skull, utan för att nöden tvingat dem. De har alla haft ett "drömland" att hoppas på och fly till. Så var det redan när Israels barn, som vi läser om i Bibeln, flydde från trældom, nöd och förtryck. De hade sitt "löfteland" att se fram emot. Så är det också i våra dagar, då stora skaror väller över gränserna undan nöd och svält och krigets hemska fasor.

Ett annat drömland är det här, som jag tänker på, nämligen Brasilien. Ett land, som på den tiden - då de händelser jag här skall berätta om timade - för oss nordbor var ett fjärran, okänt land. Vad jag här vill berätta om är min farbror Petter Anton Olofssons emigration till detta land. Innan jag ger mig i kast med den uppgiften, vill jag först understryka, att detta blir en ganska svår och delikat uppgift för mig. Själv har jag nämligen inget eget minne av tilldragelsen, eftersom jag vid den tiden var alltför liten. Min skildring får därför bli ett axplock av vad jag minns berättat i mitt barndomshem, då jag blev större och kunde intressera mig för saken. Jag har också haft tillfälle att ta del av brev från brasilienfararna och deras ättlingar. Alla, som kunde ha berättat detta bättre än jag, är tyvärr borta, till exempel mina båda äldre bröder.

Petter Anton Olofsson föddes i Nystrand den 18/3 1861 som äldste son till Olof Petter Olofsson och var följaktligen bror till Johan och Leonard Olofsson. Att det på den tiden rådde fattigdom i Petter Antons - liksom i många andra - hem är ställt utom allt tvivel. Det ökända 1860-talet, kulminerande i "nödåren" 1867-1868, var en påtaglig verklighet här uppe, något som vi - senare tidens barn - hört och läst om i olika sammanhang. Barnaskarorna var stora, men dödligheten var också stor bland barnen. Det var väl endast de starkare, som klarade sig under denna period och överlevde de omtalade "nödåren".

Petter Anton klarade sig, växte upp och fick som alla andra barn på den tiden tidigt göra rätt för sig. Det var då ett talesätt, att barn skulle göra rätt för "uppfödet". Många fick arbeta endast för mat för dagen. Andra barn åter utackorderades till bättre lottade hem. Petter Anton kom tidigt ut i arbete och visade sig vara en duktig och företagsam yngling, som gärna ville pröva på litet av varje. Han blev vad vi kallar en mångsysslare. Han utvecklades sålunda till en skicklig stenarbetare och borrhmed. Han kunde också timra hus och var t.ex. med vid uppförandet av skolan i Nystrand, den skola, som "stod på åsens krön" enligt dikten "Till Nystrand" på sid 1-2 i denna bok. Det var också Petter Anton, som högg stengrunden till denna skola. Han var även anlitad som brunnsgrävare, ett tungt och mycket vådligt arbete på den tiden. I Nystrand och på andra håll, där han arbetade, fick han ofta gräva mycket djupt efter vatten.

Petter Anton var, som det sagts mig, en något allvarlig person - men därför ingen tråkmåns. Humorn satt inte långt inne. Han visste, vad han ville, och försökte också utföra det. Hade han sagt något så var det så; det var hans mening.

Petter Anton gifte sig första gången den 31/1 1886 med Johanna Erika Johansdotter från Fällfors, tillsammans med vilken han bosatte sig i Nystrand. Deras första och enda barn, dottern Anna Lovisa, dog vid mycket ringa ålder. Äktenskapet blev ej långvarigt. Hustrun Johanna Erika avled nämligen den 18/4 1887.

Efter hustruns frånfälle stod Petter Anton ensam igen med sorgen och saknaden efter hustru och barn. Ett mycket hårt öde hade drabbat honom, som han hade svårt att komma över. Men han fick göra som andra i hans situation: bita ihop och bära ödet som en man. Andra - och kanske ännu bittrare - öden väntade den unge Petter Anton i framtiden.

Petter Anton timrade upp en gård på norrslutningen av Kammen mitt emot sin bror Leonards hus, beläget på samma område, där i dag min brorson Bertil Olofssons nyuppförda hus står. Petter Antons gård bestod av förstuga, stort kök och kammare. Kammaren stod dock vid denna tid oinredd. Meningen var att vänta med inredningen, tills det blev bättre tider. Det var också ganska vanligt, att folk till att börja med bara flyttade in i ett rum i ett nybygge. Petter Antons gård är i nutiden flyttad ner till landsvägen och bebos av familjen Henrik och Monica Sjögren. Gården är ombyggd och renoverad till en trevlig villa (se huskartan nr 77).

När arbetstillfällena tröt i Nystrand med omnejd, sökte och fick Petter Anton arbete som stenarbetare i Boden. Han bosatte sig i Heden, där han träffade sin blivande andra fru. Han gifte sig där den 17/11 1894 med Vendla Helena Lidberg, och där föddes också deras första barn, sonen Johan Arvid, den 24/6 1895.

Efter en tid flyttade familjen till Nystrand, där Petter Anton ju hade sitt hus. Här var det meningen, att de skulle leva och verka i fortsättningen. Livet och vardagen skulle väl ha tett sig ljusare och förhoppningsfullare för makarna Olofsson, om det bara funnits arbete. Arbete fanns det för visso gott om vid gården med nyodling och annat, men det gav ju inga kontanter så där i en handvändning. Och familjen utökades allteftersom tiden gick. Det började bli välfyllt i det stora köket.

Allteftersom tiden gick, blev det också allt värre ute på arbetsmarknaden. Det ena företaget efter det andra lades ned, och det blev inte lätt att klara vardagen för arbetarna och småfolket. På den tiden fanns ju inget barnbidrag, inget bostadsbidrag och ingen A-kassa, som betalade ut arbetslöshetsunderstöd. Det var bara att försöka klara sig själv, så gott det gick. Arbetslösheten skapade oro och depression överallt. Nu blåste det riktigt snålvindar över gamla Sverige. Neråt landet - i Sundvall och i andra kuststäder - var det mycket oroligt, och även i Malmfälten mullrade det.

Samtidigt hade det börjat komma rykten om ett fjärran, stort och rikt land, Brasilien - ett land, som nära nog flöt av mjölk och honung. Och detta land behövde arbetsfolk - mycket och duktigt arbetsfolk. Det började också komma agenter - även hit upp, och ryktet om detta land spred sig som en löpeld, detta land där det bara var att ta för sig. Söderut hade redan familjer utvandrat, och i Malmfälten likaså hade en del gett sig av till detta lyckoland.

Så småningom nådde ryktena också till Älvsbyn och Nystrand, och kom också till den gode Petter Antons öron. Han började grubbla: här hade han hustru och sex barn att försörja, men inget arbete. Vad hindrade, att också han reste till detta "lyckoland" för att få det bra, ja kanske rent av bli förmögen?! Han knöt näven i byxfickan. Han var less på fattigdom, less på att nästan vara tvungen att dela matbitarna i det lilla hemmet. Orolig för sin hustrus och sina barns hälsa beslöt han, att de skulle resa. Gick det dåligt, så var det ju bara att åka hem igen. Så resonerade han och dövade därmed den obehagliga eftertanken och osäkerheten vid beslutet. "Familjeråd" hölls, även om de övriga i familjen inte hade så värst mycket att säga till om. De större barnen tyckte det skulle bli bra, att kunna få vad de ville ha, att få fina kläder och få äta god mat och frukt. Vendla hade säkert inte mycket att invända. Och därmed var det avgjort: familjen skulle lämna Nystrand och flytta till "lycklandet".

Petter Anton började nu ordna med papperen för utresan och med att sälja hemmanet och sina få ägodelar. Kreaturen bestod endast av en ko och några getter. Försäljningen var fort avklarad. Utresepapperen till Brasilien blev i sinom tid också klara, daterade den 15/5 1911, men avresan skulle ske först i juni.

Det blev nu en febril tid i det olofssonska hemmet. Bland annat skulle nya kläder sys. Förr syddes ju allt hemma. Det var ej då som i vår tid, att gå på affären och köpa de kläder man behövde. En grannfru fick rycka in och hjälpa Vendla med sömnaden. Det var mycket kläder, som skulle förfärdigas till den stora barnaskaran. Hur beundrar man inte föräldrarna, som under då rådande förhållanden vågade resan ut i det okända med så mycket barn i följe!

Det har berättats för mig, att man sjöng mycket i det olofssonska hemmet. Barnen hade bra sångröst, och man sjöng bland annat den gamla vemodiga sången ”I en djup, oändlig skog, svarta molnet, åskan, slog o s v.” Föga anade de då, att de i det nya landet skulle konfronteras med den djupa, oändliga skogen och det hemska åskvädret.

Så var då allt packat och klart för avresan från Nystrand. Aftonen före resdagen ville Petter Anton ta en sväng nedåt sitt barndomshem i den vackra junikvällen. Han gick över gårdsplanen ner mot båtlänningen och såg ut över älven och Tenskatans oroliga virvlar. Han mindes, hur han och hans far, Olof Petter Olofsson, tillsammans brukat ro ut och fiska och fånga den blänkande harren och andra fina fiskar. Han stod där en stund, försjunken i minnet, och började sedan långsamt gå hemåt. Där han gick blickade han ut över den vackra skogsbeklädda gruskammen, som sträckte sig bort mot hans hem - den kam, som idag har bytt skepnad och kallas grusgrop.

Resdagen och avskedets stund var inne. Nere vid vägskälet hade ett par hästar, förspända lastvagnar, kört fram. Det var goda grannar, som anlåtats att föra emigranterna och deras lilla resgods ner till ”Elfsby Station”, som det hette och stavades på den tiden.

Grannar och vänner hade samlats för att ta farväl och stod där allvarliga, undrande, väl också vemodiga och sorgsna inför avskedet. Aldrig hade det ju hänt, att någon från byn gett sig ut på en sådan resa. Min far och mor samt Carl Wiktor och Alma Bokvist var tillstädes för att följa resenärerna ”till vägs”, som det hette. De skulle följa med på tåget till Storsund. Det skulle förundra mig, om inte tant Alma Bokvist vid detta tillfälle tog upp en sång eller bad en bön. Så brukade hon, som den goda kristen hon var, göra i stunder som denna. Och alla kände nog inom sig, att inför det som förestod resenärerna behövdes en hoppets sång eller en välsignelsens bön.

Så satt de där, Petter Anton och hans familj, på lastvagnarna, iförda sina finkläder: flickorna med ljusa sommarklänningar, sidenband i håret och vita hattar på huvudena, pojkarna med blå kostymer och svarta skärmmössor. Det var ett väldigt vinkande och viftande till alla kusiner och bekanta, som de lämnade denna vackra försommardag. Så smackades hästarna igång. Petter Antons var på väg till ”lyckolandet”.

Framme i Älvsbyn tog de plats på tåget, som skulle föra dem bort för att aldrig mer återse sin hembygd - den hembygd, som - trots att den varit så vrång mot dem i många avseenden - ändå var dem kär.

I Storsund lämnade far och mor och vännerna Bokvist tåget. Bröder, svägerskor och vänner skildes åt för alltid. Tåget med brasilienfararna tuffade vidare ner över Sverige. Det var förvisso inte något modernt expresståg de färdades med, men fram till Göteborg kom de likväl.

Framme i Göteborg var det en hel del att styra om före båtens avgång. Vid detta tillfälle av väntan skulle den unge sonen Arvid få gå ensam och köpa karameller, eller godis som det nu heter, samt färska vetebullar att ha med på båtresan.

O, vad det var mycket att se på! Vilka skyltfönster, och vilka fina gator! Tänk, om det ser ut så här i det nya hemlandet!

Men hur var det nu? Det var alldeles bakvänt allting - nu hade allt Arvid kommit bort sig. Han kunde omöjligt hitta gatan mot hamnen. Men där stod ju en polis.

Arvid gick raskt fram, bugade sig och frågade, om farbror polisen ville visa honom vägen till hamnen - men det var bråttom; han skulle ju på båten till Brasilien. Den snälle polisen tittade på klockan, tog Arvids bullapåse i ena handen och hans näve i den andra, och så bar det i väg, så det bara kvistade. Väl framme vid båtens tilläggsplats mötte de en orolig far, som var mycket tacksam för polisens hjälp. Men Arvid, han tyckte nog att det var spännande att ha kappsprungit med en polis det sista han gjort i sitt gamla hemland.

Så var de då ombord på båten, som skulle föra dem till Brasilien: Petter Anton Olofsson, hustrun Vendla och de sex barnen, Arvid, Leo, Emilia, Adela, Linnea och minstflickan Otilia. Förtöjningarna lossades, båten gled ut ur hamnen, och snart såg de hemlandets kust försvinna i ett töcknigt fjärran.

De resande ansattes mycket svårt av sjösjuka, och i slutskedet av resan utbröt difteri, som började härja ombord. Den olofssonska familjen skonades i intet avseende. De båda yngsta flickorna, Linnea och Otilia, insjuknade och dog med några dagars mellanrum. Även mor Vendla blev svårt sjuk men klarade sig igenom med livet. Difteriepidemien ombord skördade många dödsoffer.

Eftersom båten inte befann sig så långt från Rio de Janeiro, bestämdes det, att de döda inte skulle begravas i havet som sed var. Fartyget skulle lägga till vid en ö utanför staden, kallad "Rosornas ö" och där skulle alla döda begravas i jord. Där fick alltså också de båda småflickorna från Nystrand sin grav. Hur svårt måste det inte ha känts för Petter Anton, Vendla och syskonen att vara med och bädda ner dem i den främmande jorden för att sedan lämna dem kvar där och bege sig vidare. Ty resan måste fortsätta, någon återvändo fanns inte. Helt visst ångrade de redan då, vad de gett sig in på, anklagande sig för flickornas död.

Rio var bara ett etappmål under resans gång. Den av de brasilianska myndigheterna bestämda destinationen var ett område i staten Rio grande do sul i sydligaste Brasilien, beläget vid Uruguayfloden på gränsen till Argentina. Från Rio skulle resan gå vidare i första hand till Porto Alegre, huvudstaden i Rio grande do sul, och nu började mardrömmen på allvar. Denna etapp företogs med undermåliga kustångare, ombord på vilka tyfus och febersjukdomar härjade. Man fick ofta lägga till vid land och begrava döda. Men på denna resa lämnade döden familjen Olofsson i fred.

Vid framkosten till Porto Alegre fortsattes färden med oxkärror tvärs över landet genom stora skogar och väldiga slättområden fram till den trakt vid gränsen mot Argentina, där de skulle få sina kolonisationslotter. Det var en mycket farlig färd för de stackars utmattade människorna. Och döden skördade nya offer.

Vid den tiden hade alla luftslott rasat för immigranterna. Nu gällde bara den hårda, bittra verkligheten, präglad av sjukdom, död, förtvivlan och ånger. Många orkade inte börja där ute i vildmarken. De som kunde och hade egna medel vände hem igen. När det stod klart, att immigranterna helt enkelt blivit lurade till landet av de brasilianska myndigheterna, trädde svenska staten in och erbjöd hjälp till hemresa för de mest nödställda.

Men Petter Anton och hans familj blev kvar. De fick sin jordlott, och Petter Anton satte med sedvanlig energi i gång med att slå ihop en koja, som skulle ge dem tak över huvudet. När barnen låg hopkurade i den trånga kojans under svarta, åsktunga nätter, erinrade de sig säkert den sång de brukade sjunga i Nystand: "I en djup, oändlig skog, svarta molnet, åskan, slog."

Så gick ett par år. Petter Anton röjde mark och odlade majs, te och kaffe, även fodersäd på sin jordlott eller ”chakra”, som brasilienfararna skriver i breven hem till Sverige. Men det var inte lätt att vara bonde i dessa trakter. Det kunde bli svåra översvämningar. Ibland kom gräs-hoppssvärmar så stora, att solen förmörkades och förödde all gröda. En sådan svärm lämnade inte ett grönt strå efter sig. Vandringsmyror härjade. Ormar slingrade sig överallt, så det gällde att akta sig. Och apflockar kunder komma och ta för sig i odlingarna.

I trakten fanns indianer, men dem hade nybyggarna inga problem med. Tvärtom var de dem till nytta och hjälp, som jag skall återkomma till litet längre fram.

Året blev 1914. Då föddes en flicka i det olofssonska hemmet, som fick namnet Elvira. För Petter Anton och Vendla kändes det som en skänk från himlen i stället för småflickorna, som de förlorade på båtresan till Rio. De andra barnen hade växt upp - äldsta barnet, sonen Arvid, var nitton år vid den tidpunkten - och alla fick säkert vara med och lätta arbetsbördan för mor och far. I synnerhet mor Vendla var i behov av hjälp, eftersom hennes hälsa inte längre var den bästa.

Så förlöpte några år, och det utbröt oroligheter på olika håll i Brasilien. Även Petter Anton och hans familj fick känning därav i den trakt, där de befann sig. De tvingades en dag fly med några hästar och kreatur långt in i djungeln, där de höll sig gömda, tills oroligheterna lagt sig, men då härjade i stället rövarligor i trakten. Petter Antons fick sitt hem skövlat, och rövorna tog alla deras djur så när som på en häst. De var nu helt utblottade. I det läget fick Petter Anton just genom indianerna höra talas om provinsen Misiones i grannlandet Argentina. Där fanns det européer som de, och där var förhållandena lugna och bra. Indianerna rådde dem att ge sig av dit och erbjöd sig att visa dem vägen genom djungeln till en stad, som hette Yerbal Viejo och var känd för sitt fina te.

Petter Anton beslutade sig för att överge sitt nybygge och lämna Brasilien, detta eländets och dödens hemvist. Familjen gav sig i väg till fots genom djungeln, och med indianernas vägledning kom de till Yerbal Viejo. Där träffade de andra svenskar - och även finnar - som likaså på grund av de usla och oroliga förhållandena i Brasilien övergett sina nybyggen där och sökt sig till Argentina. Det visade sig, att det i Yerbal Viejo med omnejd utbildats en hel koloni av ursprungligen till Brasilien utvandrade svenskar. I denna krets av landsmän kände Petter Anton och hans familj sig hemma, och hoppet började gro att där kunna finna en ny och bättre tillvaro. Gott om jord fanns där också - den av brasilienfararna i sina brev omtalade röda jorden, som kunde ge ända till fyra skördar om året.

Petter Anton ansökte om en jordlott och fick sig en sådan tilldelad i Oberá, en i omedelbar närhet av Yerbal Viejo belägen ort, som alltmer börjat överta Yerbal Viejos roll som svenskt centrum i Misiones. Han odlade, sådde och skördade - i huvudsak te men även majs och andra sädeslag. Här kände alla i familjen, att de hade människovärde och kunde hoppas på framtiden. Här ville de leva.

I dessa orter, Yerbal Viejo och Oberá, manifesterade sig svenskheten på olika sätt. Där fanns Sveaföreningen, en sammanslutning för svenskhetens bevarande, och Villa Svea, en samlingslokal för svenskar och svenskättlingar, där fester och sammankomster av annat slag kunde avhållas. I Villa Svea fann ungdomarna Olofsson ett andra hem, där de kunde umgås med andra ungdomar. Där samlades inte bara svenskar och svenskättlingar utan även folk från andra delar av Europa. Svensk skola och kyrka byggdes i Oberá med stöd från Svenska sjömansföreningen, och det fanns svensk präst i kyrkan.

I slutet av 1920-talet drabbades familjen Olofsson åter av en stor sorg, då hustrun och modern Vendla dog. Hon begravdes vid den nya svenska kyrkan i Oberá. Det hårda, strävsamma liv de båda makarna fört, hade även satt sina spår på Petter Anton. Hans hälsa försämrades, och han överlät jorden på Leo, sin andra son. Efter ytterligare någon tid av ohälsa

var han slutgiltigt knäckt och avled år 1933. Även han begravdes vid kyrkan i Oberá-i samma grav som sin livskamrat. Tillsammans vilar de ut sida vid sida i det nya hemlandets jord efter ett gemensamt tungt livsdagsverke.

Barnen Olofssons öden som argentinare skall här i all korthet beröras. Arvid hade - redan före Petter Antons död - byggt eget hus i Oberá, där han drev affärs- och hotellrörelse. Han och yngsta systemen Elvira, gifte sig samtidigt och firade dubbelbröllop i Oberá. Arvids fru var irländska, Elviras man tysk. I sitt äktenskap fick Arvid med tiden två pojkar. Äldste sonen, Oskar Arvid Valter, studerade till präst, och det var meningen, att han skulle avlägga prästexamen i Sverige. Han hade nämligen fått ett stipendium till Lund. Han hade planerat att under vistelsen där besöka Älvsbyn och släktingarna här. Men så blev det inte. Han måste av viss anledning uppskjuta studierna något år och gick därmed miste om lundastipendiet. Han prästvigdes i stället i Argentina den 15 mars 1962. Sin första tjänst erhöll han i La Plata, men blev senare präst vid svenska kyrkan i Oberá, alltså sin hemförsamling. Fadern Arvid avled den 1 augusti 1965, drygt sjuttio år gammal. Han var den ende, som höll kontakt med släktingarna i Sverige. I sina brev till kusinen Verner uttrycker han en ständig längtan efter att få återse sin kära hembygd, sitt Nystrand, där som barn han lekt. Med Arvids bortgång bröts kontakten med Olofssons-ättlingarna i Argentina.

Några ord också om dem, som återstår av Petter Antons barn. Emilia, äldsta dottern, gifte sig - liksom Elvira - med en tysk, och paret bedrev hotellrörelse i Cordoba. Hon omkom i en bilolycka. Adela och Leo gifte sig med var sitt syskon, som var svenskättlingar från Skåne och hette Karlsson.

Från en av Sveaföreningen i Oberá arrangerad festlighet. Mannen med krysset vid högra axeln är Petter Antons yngsta son Leo.

I början av 1970-talet då jag en kväll slår på teven, annonseras ett program om brasilienfarare och deras nya hemvist Argentina och Oberá. Programmet skall precis börja. Man får se Oberá, bebyggelsen där, skolan och Villa Svea. Även kyrkan och dess inre visas. Döm om min häpnad, när den nya pastorn, svenskättlingen Valter Olofsson, presenteras för tittarna.

Petter Anton med sina barn i Oberá, Argentina. Fotot är sannolikt taget i samband med hustrun Vendlas begravning. Sittande; Petter Anton; stående vid faderns högra sida, från vänster: sönerna Leo Petrus och Johan Arvid; stående vid faderns vänstra sida, från vänster: döttrarna Emma Emilia, Vendla Adela och Elvira. Alla barnen utom Elvira födda i Nystrand. Elvira var född i Brasilien.

Lång och blond står han framme vid altaret. Så sveper kameran över kyrkogården och stannar vid en grav, och jag får se min farbrors gravsten med inskriptionen "Här vilar Petter Anton Olofsson och hans hustru Vendla Helena".

Djupt gripen vilar min blick på gravstenen och dess inskription. Tänk, jag som var så liten, när de reste, att jag inte har något minne alls av dem, och ändå känner jag släktbanden så starkt i mitt inre! Jag känner en oemotståndlig längtan efter att bege mig till kyrkogården i Oberá, efter att stå där och känna aktningen för min kära farbror och faster och för vad de fått pröva och utstå i livet genomströmma min själ. Jag vill lägga ner en blomma vid deras viloplats i det för mig främmande landet. Ur mitt inre känner jag en lågmäld sång tona fram:

*Det brusar så mäktigt från minnenas lund,
det susar så stilla i aftonens stund,
det sjunger om tid, som är gången.
När allt är förbi - och ingen mer tid -
då viskar det tyst om evighetsfrid.
Nu tonar blott minnessången.*

Valter Olofsson, präst

Fickar-gäng i Nattberget 1959. Från vänster Stig Karlsson, Sture Karlsson med pipa, lagbasen Birger Öhlund, Lage Eriksson och hans bror Martin Eriksson. Thure Grönlund, som tog bilden tillhörde också gänget.

En förklaring för er som eventuellt inte hört eller vet vad gänget här ovan sysslade med. De jobbade åt skogsbolagen och hade en kanna fylld med hormoslyr, gjorde ett hack i björkarna och sprutade in giftet. Det gjorde att björkarna torkade av och dog. Allt för att få bort det täta björkslyet och för att tallbeståndet skulle få mer utrymme och växa fortare. Självt har jag frågat mej så många gånger? Hur många skogsarbetare har fått lida eller avlidit av sviterna från detta hemska gift???. Det fanns också ett aggregat som de bar på ryggen med en slang och en spruta i ändan på den. Detta arbete utfördes när vinterarbetet i timmerskogen var slut för våren. Även arbetslösa ungdomar anställdes till detta jobb. Det var ett tungt och krävande arbete, att gå i snårskogen och bära på den tunga utrustningen. När det var varmt på somrarna, var det ju vanligt att när törsten var som värst så drack de från kallkällor, bäckar eller vattenpölar..... Hur mycket gift fanns i dem kan man fråga sej? Det fanns också de som förvarade dunkar av hormoslyr i sina potatiskällare!!!!

En bland många som jobbade med detta var min man Filip han arbetade flera somrar med detta. Han avled i lungcancer en vecka före sin 63-årsdag, visserligen var han rökare så det fick ju ta hela skulden, men hur stort var hormoslyrets inverkan?

Gun

När man söker på nätet om Hormoslyr får man detta svar:

Ett bekämpningsmedel som användes inom skogsbruket för att bekämpa lövsly. Hormoslyr förbjöds på 1970-talet eftersom det innehöll fenoxisyror och dioxin, som kan orsaka bland annat fosterskador och cancer.

Korsträskbyn skolklass c:a 1920.

Bilden har Thure Grönlund skickat. Bildens ägare är Ulf Enström.
Nr 2 är Harald Sandberg f. 1909 i Lillträsk. Nr 15. David Grönlund och hans bror Ingemar G.
Nr 17. Nr 16 är Edit född Björk. Nr 29 är Alfrida född Viklund 1909 i Lillträsk.
Otur att bilden blivit utsatt av bläckfläckar!!!
Finns det någon som har samma bild utan bläckfläckar eller känner igen fler på bilden
så tar vi tacksamt emot!
Ålvsbyns Forskarförening! Gun.

*För er som bor i närheten av Älvsbyn!
Gör ett besök i forskarhörnan!*

*När biblioteket är öppet kan man sitta ner där och bläddra bland bilder, album, tidningsurklipp.
Forskarföreningen har mycket intressant material där i hyllorna.
Sten Norens, Agnar Grönlunds, Jonny Grans m. fl. forskning.
Biblioteket har olika bygdeböcker för hemlåning.*

*Medlemmarna kan låna nyckel till Grottan och sitta där och forska i föreningens datorer.
Vid hjälp ring någon från styrelsen.*

*Föreningen ska på **FÖRSÖK** öppna hörnan för måndags-träffarna, i oktober och november. Måndagar klockan: 15-17*

Start 5 oktober klockan: 15-17.

Välkomna!

*Givetvis ska där följas alla de smittskyddsråd som gäller:
Högst 20 personer åt gången, hålla avstånd och viktigast av allt!*

Stanna hemma vid minsta förkylningssymtom!!!

Styrelsen Älvsbyns ForskarFörening

Telefonlista till styrelsen se sidan 2 i detta blad.